

Навчально-пізнавальна гра «Усім відомий Тарас Шевченко»

Мета: розширити знання учнів про життя і творчість видатного українського митця - Т.Г. Шевченка; сприяти вихованню національної самосвідомості учнів; формувати громадянську і загальнокультурну компетентності, бажання читати твори Т. Шевченка; збагачувати словниковий запас учнів, розвивати їх творчі здібності; виховувати любов до національної культури, почуття гордості за Україну, за її національного генія – Тараса Григоровича Шевченка.

Адресність: для учнів середньої ланки.

Оформлення: портрет Т. Г. Шевченка, обрамлений вишитим рушником; під портретом на підставці – тарілка з кетягами калини, віночок з різнокольоровими стрічками; виставка творів поета, виставка дитячих малюнків на тему «Вірші Т.Г. Шевченка в малюнках».

Обладнання: проєктор, мультимедійний екран, комп'ютерна презентація.

Хід заходу

Ведучий 1. Весна - це тепло, блакитне небо, яскраве сонечко.

Ведучий 2. Весна - це перші квіти, зелена травичка, зелені листочки на кущах і деревах. Весна - це теплий дощик, веселі пісні пташок.

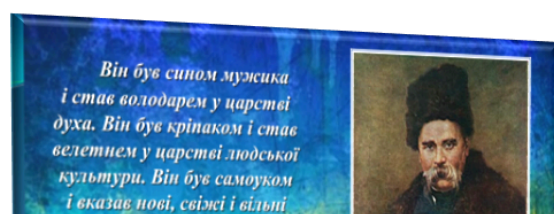
Ведучий 1. Весна - це мамине свято, це день народження Тараса Шевченка, це Великдень. І навесні завжди радісний

настрій!

Ведучий 2. Тож доброго ранку усім присутнім у цій кімнаті. Бажаємо вам радісного настрою, цікавих вражень, успіхів у всіх ваших починаннях.

А ми розпочинаємо.

Ведучий 1. Кожен народ має своїх геніїв. Тих, доля яких нерозривно пов'язана з долею народною; тих, чиїми устами говорить увесь народ; тих, талант яких, як і любов до людей і до своєї батьківщини, є невичерпними. І саме ця негасима любов робить їх безсмертними.

Ведучий 2. Про велику й справді геніальну людину, діяльність якої є величавою поемою, згустком великої трагедії мільйонів гноблених, про одного з найбільших велетнів світової історії й поведемо сьогоднішню нашу розмову.

Ведучий 1. Тарас Шевченко... Такий великий, що бути більшим не можна. Як Україна. Як світ. Ріс безрідним сиротою, а став найріднішим усім нам із покоління і в покоління. Був кріпаком, а заговорив і показав шлях до свободи. Жив у імперії сваволі, насильства й наруги, кликав порвати кайдани і йти просто, щоб не було за собою і зерна неправди.

Ведучий 2. Мордувався в тюрмі народів і був свідком зречення материнської мови, культури й історії, а залишився вірним ідеалом волі й братерства, горів очисним вогнем сумління і вражав своїм запитанням, як полум'ям сорому: хто ж ми, чийх батьків, ким і за що закуті... Він безсмертний, як саме життя, тому став нашою долею і заповітом. І на сторожі правди, любові і честі стоїть його слово.

Ведучий 1. Найбільш точно, мабуть, сказав про Тараса Шевченка інший великий поет України - Іван Франко: "Він був сином мужика і став володарем у царстві духа".

Ведучий 2. "Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури..."

Ведучий 1. "Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим".

Перегляд відео «Обличчя української історії. Тарас Шевченко» (5 хвилин).

<https://www.youtube.com/watch?v=uJd2ajOPoH8>

Вчитель-ведучий. Сьогодні вся українська громадськість відзначає роковини від дня народження Тараса Григоровича Шевченка. З ім'ям цього митця ви знайомі вже багато років. Ви вивчали не один рік відомості про його життя та творчість, читали його поетичні твори.

Я пропоную вам вшанувати пам'ять про цю визначну людину вашими знаннями про Тараса Шевченка та його творчість. Запрошую взяти участь у пізнавальному конкурсі «Усім відомий Кобзар».

Конкурсна програма

І частина – «Біографічна»

Згадаємо основні події його життя.

Завдання 1. «Бліцопитування».

Необхідно швидко і влучно відповісти на запитання. Команди відповідають по черзі. За правильну відповідь нараховується один бал.

1. Дата народження Т. Г. Шевченка? (9 березня 1814 року.)

2. Де народився Т. Шевченко? (У селі Моринці на Звенигородщині, зараз Черкащина.)
3. В якому селі провів своє дитинство Тарас? (У селі Кирилівка.)
4. Ким були батьки Тараса? (Кріпаками.)
5. Як звали батьки Тараса? (Малим приблудою, бо не тримався хати.)
6. Як звали тата і маму Тараса? (Батько Григорій, мати Катерина.)
7. Як звали сестер?(Катря, Марія, Ярина.)
8. Скільки років було Тарасу, коли померла його мати? (9 років.)
9. У якому віці він залишився круглим сиротою? (У 11 років.)
10. Найвідоміша збірка поета. («Кобзар».)
11. Скільки років було Тарасові, коли його викупили з кріпацтва? (24 роки.)
12. Як називається гора, де похований Т. Шевченко? (Чернеча гора, місто Канів.)
13. Де відбулася зустріч Шевченка та Івана Сошенка? (У Літньому саду.)
14. Кріпосним якого пана був Т. Шевченко ? (Енгельгардта.)
15. Як звали подругу дитячих літ Тараса? (Оксана.)
16. Чий портрет був намальований, щоб викупити Шевченка з кріпацтва? (Василя Жуковського.)
17. Згідно зі словами Шевченка, «той, хто бачив цю людину хоча б здалеку, той бачив пекло в найгидкішому торжестві». Про кого з рідні міг так писати поет? (Про мачуху.)
18. За висловом Карла Брюллова , це була «найбільша свиня в торжковських туфлях», але завдяки Шевченку ця особа увійшла в історію, а сам Брюллов заплатив їй чималу суму. Назвіть прізвище цієї особи. (Енгельгардт.)
19. До кого поет, художник, драматург Шевченко ставив такі вимоги: «Тільки українка, не панського роду, сирота і наймичка»? (До жінки, яка могла би бути його дружиною.)
20. Він першим переклав Біблію українською мовою, створив перший в Україні фонетичний правопис, написав перший україномовний історичний роман і, можливо, був єдиним, в кого Шевченко був боярином на весіллі. Про кого йде мова? (Про Пантелеймона Куліша.)

Завдання 2. «Встановити відповідність».

Відповідність потрібно встановити між роками та подіями життя Т. Шевченка. За кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Завдання для І команди

1814р.	Видав альбом «Живописна Україна».
1838р.	Шевченка заарештовують.
1843р.	Викуп із кріпацтва.
1844 р.	Народився поет.
1847 р.	Присвоєно звання академіка-гравера.
1850р.	Перша поїздка на Україну.
1960 р.	Другий арешт поета.

Завдання для II команди	
1840 р.	Звільнення із заслання.
1845 р.	Вийшов друком «Кобзар».
1845 р.	Написав п'ять поем.
1846 р.	Подорож по Аральському морю, член експедиції.
1848 р.	Закінчив Академію мистецтв.
1857р.	Вступив до Кирило-Мефодіївського товариства.
1861р.	Помер поет.

Завдання 3. «Обчисли задачу».

За кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Задача I команди.

У 1860 році Рада Академії мистецтв ухвалила надати Шевченкові звання академіка гравірування. Ця подія відбулася 11 вересня. Скільки років, місяців і днів було Шевченкові на той час?

(46 років 6 місяців 2 дні.)

Задача II команди.

Свій цикл поезій «В казематі» Т.Г. Шевченко створив, будучи ув'язненим в казематі «Третього відділу» в Петербурзі. Ця подія в його житті відбулася 17 квітня 1847 року. Скільки років, місяців і днів було Шевченкові на той час?

(33 роки 1 місяць 8 днів.)

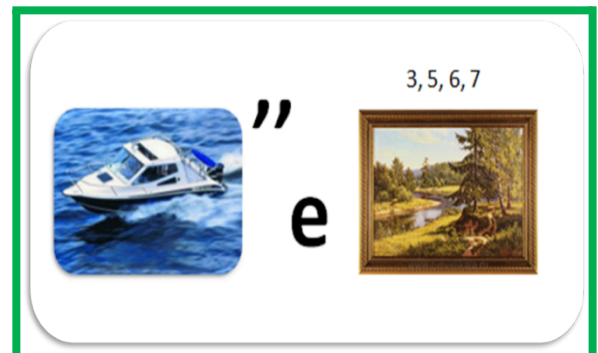
II частина – «Поетична»

Літературна спадщина Т. Г. Шевченка: 240 поезій, з них – понад 20 поем, драма «Назар Стодоля», 20 повістей (до нас дійшли 9), щоденники, автобіографія, фрагменти двох незакінчених драм. Твори митця перекладені приблизно 100 мовами світу.

Завдання 1. «Відгадайте ребуси».

За кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Відповіді:

1. «Гайдамаки».

Історико-героїчна поема Шевченка, найбільший за обсягом твір у поетичному доробку митця. Автор твору намагався відобразити події народного повстання, Коліївщини, на чолі з Максимом Залізняком та Іваном Гонтою.

2. «Наймичка».

Соціально-побутова поема. У ній Шевченко розвинув тему материнства та жіночого страждання, до якої вперше звернувся ще у своїй ранній поемі «Катерина».

3. «Кавказ».

Поєму «Кавказ» Т. Шевченко присвятив своєму другу Якову де Бальмену, який загинув під час війни Росії на Кавказі. Поєма «Кавказ» - це роздуми, почуття, переживання ліричного героя з приводу загарбницької політики Російської імперії на Кавказі.

4. «Катерина».

Це перша поєма Т. Шевченко, присвячена зображенню жіночого страждання. Поєма розповідає про трагічну долю покритки й дитини-безбатченка в умовах кріпосного суспільства, у якому норми народної моралі були надто жорстокі.

Завдання 2. «Редактори».

Потрібно відновити рядки поезії, назвати твір, з якого вони взяті. За правильну відповідь нараховується два бали.

1. **"Садок вишневий коло хати".**

Садок вишневий коло хати,
Хрущі гудуть,
..... з плугами йдуть...

2. **Поєма «Княжна».**

Зоре моя вечірняя,
Зійди,
Поговорим тихесенько
..... з тобою.

3. **Поєма «Причинна».**

Реве та стогне широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу високі,
Горами хвилю підійма.

4. **Вірш «Мені однаково, чи буду...».**

Мені, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене на чужині ...

III частина – «Народна мудрість»

Український народ високо цінує талант Т. Шевченка, на що вказують, зокрема, присвячені йому прислів'я та приказки. Пропоную вам деякі з них. Та перш ніж прочитати їх, потрібно виконати наступне завдання: підібрати до їх початку кінцівки.

Завдання «Склади прислів'я».

Завдання для I команди.

Шевченко Тарас наче...

Шевченкові твори сяють, мов... Шевченків „Кобзар” – то для народу...

Завдання для II команди.

Ми Шевченка славить будем і ніколи.... Шевченкове перо

...

Хто Шевченка прочитав, той багатий....

Відповіді.

Шевченко Тарас наче сонце для

Шевченкові твори сяють, мов

Шевченків „Кобзар” – то для народу великий дар.

Ми Шевченка славить будем і ніколи не забудем

Шевченкове перо панів по серцю шкребло.

Хто Шевченка прочитав, той багатий серцем став.

...не забудем.
... сонце для нас.
...серцем став.
... зорі.
... великий дар.
... по серцю шкребло.

панів

нас.
зорі.

IV частина – «Декламатор»

Тарас Шевченко - геніальний поет, правдолюб, борець, охоронець української культури та мови. Він є гордістю українського народу, його славою. Ця людина знана в усіх куточках світу, а твори його відомі кожному серцю.

Тож наступна частина нашого змагання - «Декламатор».

Кожна команда готувала домашнє завдання: вивчити напам'ять улюблену поезію Т. Шевченка. За кожную поезію, розказану напам'ять, команда може отримати максимально 5 балів.

V частина – «Мальовнича»

Завдання «Картино, оживи».

Капітани команд по черзі отримують малюнки до віршів (на вибір вчителя) Шевченка. За 5 хвилин капітани повинні ці малюнки «оживити». Учасники відповідної команди повинні впізнати поезію за імпровізованим виступом – малюнком капітана. За правильну відповідь команда отримує два бали.

Завдання для I команди.

«Садок вишневий коло хати»,

«Мені 13-й минало».

Завдання для II команди.

«Зоре моя вечірняя, зійди над горою...» ,

«Місяць на небі, зіроньки сяють».

Вчитель-ведучий. Наш конкурс підходить до завершення. Ми сьогодні багато пригадали про Шевченка, його творчість. І як підсумок нашого заходу пропоную вам, поки журі підраховує бали та визначає переможця, виконати завдання, завдяки якому ми побачимо, яке ж враження у вас сформувалося про цю геніальну, талановиту людину.

Пропоную вам дібрати слова на кожну букву імені та прізвища митця, які, на вашу думку, характеризують Т. Шевченка.

(Діти пропонують слова, записують їх на дошці напроти зображень букв імені та прізвища митця .)

Наприклад:

Т- талановитий, толерантний.

А- академічно освічений, автор поетичних творів.

Р –розумний, романтичний, революціонер.

А –амбіційний.

С- симпатичний, суспільно-активний, сильний духом.

Ш –шанований.

Е – енергійний.

В - великий, вільний, видатний, винахідливий.

Ч - чемний, чесний, чуйний.

Е – ерудований.

Н – нескорений, наполегливий.

К - козачок, кобзар, кріпак.

О - обдарований, осиротілий, особливий, окрилений.

Підведення підсумків конкурсу (слово журі).

Нагородження переможців.

Ведучий 1. Нині, як і щороку, ми провели Шевченківське свято, аби не просто вшанувати пам'ять про геніального поета, а й відчутти невмируще слово серцем, повірити йому, бо кому ж тоді ще вірити, як не Шевченкові, який життя своє віддав за Україну, за нас із вами, за те, щоб ми були вільними, гордими людьми.

Ведучий 2. Хочеться вірити, що у доросле життя ви візьмете з собою:

Тарасову пристрась!

Тарасову мудрість!

Тарасове невмируще слово!

Ведучий 1. І нехай вогник Кобзаря завжди горить у ваших серцях, посилаючи промені любові до природи, людини, рідного слова, і пече гнівом до несправедливості.

(Звучить пісня Ю. Рибчинського «Шлях до Тараса»).